

Тема. Довідкова література

Матеріал уроку. Довідники, енциклопедії, словники

Мета. Познайомити учнів із видами довідкової літератури, з її значенням в житті людини . Навчити учнів користуватися довідниками , енциклопедіями та словниками . Закріпити знання про структуру книги .

Розвивати спостережливість , комунікативну компетентність , зв'язне мовлення учнів . Виховувати дбайливе ставлення до книги , прищеплювати бажання поповнювати свій словниковий запас , користуючись довідковою літературою .

Тип уроку. Бібліотечно - бібліографічний

Хід уроку

I. Організація класу

https://youtu.be/oBtBYmM-z_E

Коли добре щось умієте – того не забувайте,

а чого не вмієте – то того навчайтесь .

Володимир Мономах

II. Повідомлення теми і мети уроку

Гра „Дешифрувальник”

Як ви знаєте , кожен урок позакласного читання присвячений у нас якійсь темі Книжка завжди поряд.

Оголошення теми уроку

Так , темою нашого уроку будуть книги . Та не прості , а книги довідкової літератури .

III. Ознайомлення з новим матеріалом

Підготовча бесіда

Чи зустрічались ви десь із висловом „довідкова література” ?

А що у вашому розумінні означає слово „довідкова” ?

Словникова робота

Словничок

- **Довідкова література** – це видання, які допомагають нам про щось дізнатися, уточнити, розтлумачити якесь поняття, перекласти слово, з однієї мови на іншу.

До довідкової літератури відносяться:
газети, журнали, довідники, енциклопедії,
словники.

Довідкова література – це видання, які допомагають уточнювати певні поняття, перекласти слово з однієї мови на іншу, розширити знання з того чи іншого предмету.

А давайте подумаємо, які ж книги можуть відноситись до довідкової літератури?

(Опора на тематичний словничок уроку на дошці)

Так, до довідкової літератури відносяться : газети, журнали, довідники, енциклопедії та словники

Теоретичне і практичне знайомство з довідковою літературою

Довідники

а) Ознайомлення з новим матеріалом

НАШІ ДОВІДНИКИ

- Перші книги , з якими ми познайомимось ближче – довідники .

Це видання (книги) , що містять короткі відомості наукового , виробничого і прикладного характеру з певного питання .

Відомості в довідниках розміщуються в алфавітному, хронологічному порядку. Багато з них забезпечені допоміжними показниками: алфавітними, предметними чи іменними. Алфавітний показник дає змогу швидко знайти потрібне слово. Предметні показники орієнтують у термінах і поняттях, вжитих у довіднику. Іменні показники допомагають знаходити ті сторінки, де йдеться про певних людей.

(Розгляд Довідника з історії України)

Чимало довідників мають загальний характер і не несуть у собі ніякої наукової інформації.

(Розгляд телефонного довідника)

б) Закріплення нового матеріалу.

- То що таке довідник?
- Для чого вони потрібні?
- Яку структуру вони мають?
- Чи можемо ми самі скласти невеличкий довідничок на певну тему?
- Які знання нам у цьому допоможуть?

Фізкультхвилинка

https://drive.google.com/file/d/1ood-VIAILugIGzPG4g_lX3NIayGRaZQo/view?usp=sharing

Енциклопедія

ЕНЦИКЛОПЕДІЇ ДЛЯ ДІТЕЙ

УНІВЕРСАЛЬНІ ГАЛУЗЕВІ ДИТЯЧІ

а) Ознайомлення з новим матеріалом

- Енциклопедія (від грецької – „коло знань”) – це наукове або науково-популярне довідкове видання , яке містить найістотнішу інформацію з усіх (універсальна енциклопедія) або окремих (галузева енциклопедія) галузей знань та практичної діяльності .

По – іншому це слово перекладали як „інструкції на всі випадки життя”. Перша енциклопедія мала назву „Природнича історія”, її написав Пліній ще в I ст. до н. е. в Римі . Вона складалася з 37 томів і вміщувала більше ніж 20 000 статей. Цю енциклопедію перевидавали до 1536 року 43 рази . А найбільшою вважають „Третю Китайську енциклопедію”, яка складається з 5020 томів .

Так як і в довідниках, в енциклопедіях всі слова розташовані в алфавітному порядку , так що в ньому легко знайти потрібне слово . Залежно від змісту енциклопедії поділяються на :

універсальні – охоплено багато галузей (тем)
галузеві – присвячені певній темі

(Практичне розрізнення типів енциклопедій)

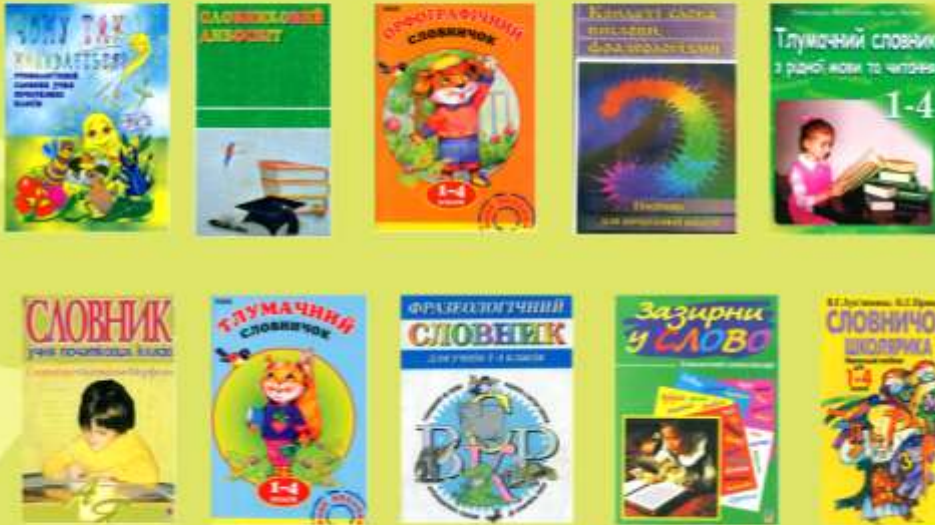
Цінним додатком в енциклопедіях до тлумачень слів чи понять є ілюстрації , схеми , фотознімки тощо .

б) Практичне закріплення

- Давайте розглянемо тематичну (галузеву) енциклопедію і поповнимо свої знання про ведмеда .

Словники

ВИДИ СЛОВНИКІВ

а) Ознайомлення з новим матеріалом

Буває, що слово відоме давно,
А знає не кожен, що значить воно –
І тут у пригоді стає визначник
Скарбів наших мовних тлумачний словник.
Дмитро Білоус

Отож, далі мова в нас піде про що?

Так, про словники.

Словник – це зібрання слів, розміщених переважно в алфавітному порядку, з поясненням, тлумаченням чи перекладом іншою мовою. В перекладі з латини означає „колекція слів”. Словники почали укладати з практичних потреб з необхідності пояснити застарілі незрозумілі слова з іншої мови, чи невідоме правильне написання слова. Так, греки вже в V ст. до н. е. укладали глосарії – тлумачні словники, в яких пояснювали слова, вжиті в старовинних пам’ятках. Через те, що слова були розташовані в алфавітному порядку їх називали азбуковниками. В Україні перший рукописний словничок з’явився в кінці XVI ст.. (Розгляд словників)

Словники бувають:

орфографічні, які допомагають правильно наголосити слово і вказують його правильне написання

тлумачні, які розкривають значення слова

перекладні, які перекладають слова з однієї мови на іншу

фразеологізмів

синонімів

антонімічних пар

термінологічні та багато інших.

Закріплення вивченого матеріалу

Тестування

А тепер давайте перевіримо чи стали ми з вами ерудитами з теми „Довідкова література”, розв’язавши такі тестові завдання.

1.Що відноситься до довідкової літератури ?

- а) довідники і словники
- б) газети , журнали , довідники , енциклопедії і словники

2. В якому порядку розташовані слова в довідковій літературі ?

- а) в алфавітному
- б) хаотично

3. У якому словнику можна знайти значення слова ?

- а) тлумачному
- б) перекладному

4. Яке слово у перекладі з латини означає „колекція слів”?

- а) енциклопедія
- б) словник

5. Що можемо дізнатися з довідкової літератури ?

- а) багато нового , цікавого , пізнавального
- б) нові казки , оповідання , приказки , загадки .

Творча робота

Відповіді: 1.б,2.а, 3.а, 4.б, 5. а.

Молодці, гарно справилися із завданням . А тепер давайте уявимо себе рекламодавцями і спробуємо прорекламувати ту книгу , яка є у вас на партах і проведемо конкурс „Рекламний ролик”.

Підсумок

З якими книгами ви сьогодні зустрілися?

- **Що ж таке енциклопедія?Довідник?Словник?**
- **Як правильно користуватися енциклопедією?Довідником ? Словником?**
- **До яких уроків допоможе вам підготуватися ця цікава книга?**

Узагальнення вивченого

Рефлексія